

Kommuneøkonomi på 1-2-3

Kommunestyret 20231109

«Jeg har hørt at det skal finnes tre stykker i departementet som forstår inntektssystemet. Jeg har ikke møtt dem ennå»

Hermann Kristoffersen, tidl. Ordfører i Tromsø

Open – Framtidsretta - Truverdig

Staten

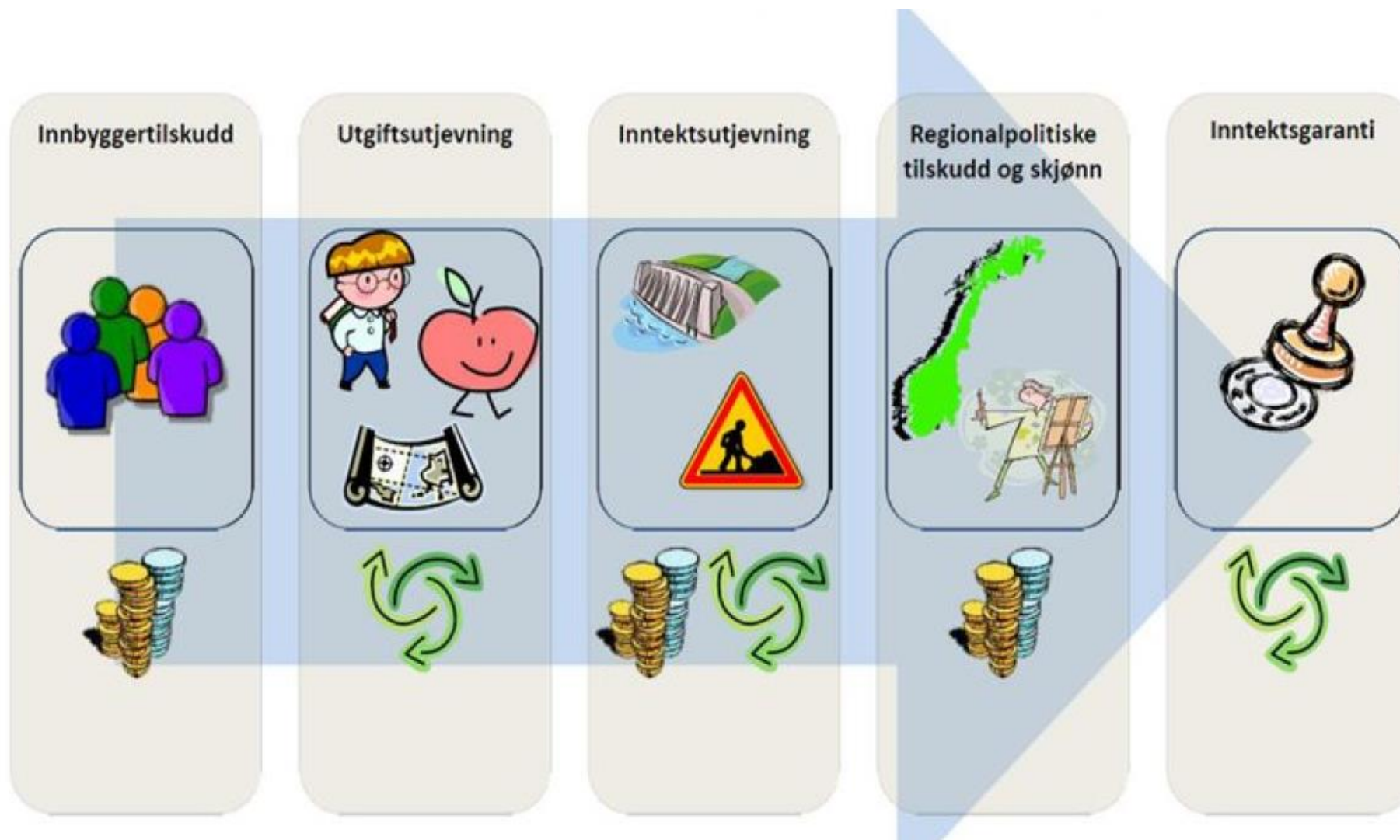
- Ved handsaming av stats- og nasjonalbudsjettet styrer staten ressurstildelinga til kommunane
- Rammene vert fastsett kvart år og kun med eittårsperspektiv – utfordrande i økonomiplanlegginga sidan kommunane skal vedta ein saldert økonomiplan for 4 år
- Mest direkte økonomisk statleg styring ved statlege overføringar over statsbudsjettet, men og via fastsettjing av skatt.

Føremålet: Eit likeverdig tenestetilbod

- Kommunane har ulik geografi, alderssamansetnad, og ulike levekår.
 - Nokre har mange barn i skulealder, andre har mange eldre som treng omsorgstenester, lange reiseavstandar og/eller spreidd busetnad. Dette gjer at kommunale tenester, som grunnskule, barnehage, og omsorgstenester, ikkje kostar det same å tilby i alle kommunar.
 - Vert målt med kostnadsnøklar
- Kompenserer for ufrivillige kostnadsforskjellar.

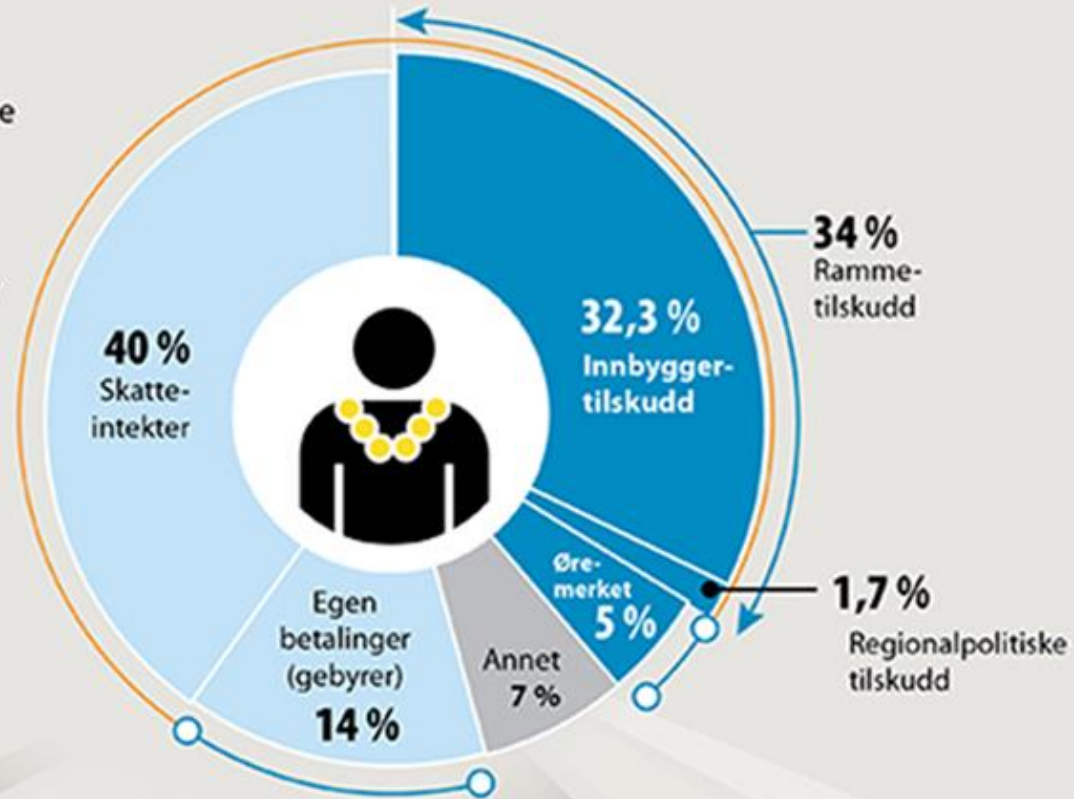

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringar fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

Kostnadsnøkler

- Aldersgruppa 0-15 utgjer om lag 40% av kostnadsnøkkelen

Årsak	2023K1	2023K2	Sum 2023
Folketal ved inngangen av kvartalet	3 482	3 457	
Fødde	1	6	7
Døde	12	12	24
Fødselsoverskot	- 11	- 6	- 17
Innvandring	9	8	17
Utvandring	4	8	12
Innflytting, innalandsk	19	16	35
Utflytting, innalandsk	38	35	73
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	- 14	- 19	- 33
Folkevekst	- 25	- 25	- 50
Folketal ved utgangen av kvartalet	3 457	3 432	3 432

Kostnadsnøkkelen for kommunane 2024:

Kriterium	Kriterievekter
Innbyggjarar 0–1 år	0,0058
Innbyggjarar 2–5 år	0,1348
Innbyggjarar 6–15 år	0,2527
Innbyggjarar 16–22 år	0,0241
Innbyggjarar 23–66 år	0,1081
Innbyggjarar 67–79 år	0,0605
Innbyggjarar 80–89 år	0,0806
Innbyggjarar 90 år og over	0,0403
Gradert basiskriterium	0,0163
Reiseavstand innan sone	0,0103
Reiseavstand til nabokrets	0,0103
Landbrukskriterium	0,0019
Innvandrarar 6-15 år, ekskl. Skandinavia	0,0067
Personar med psykisk utviklingshemming 16 år og over	0,0507
Ikkje-gifte 67 år og over	0,0474
Dødelegheitskriterium	0,0474
Uføre 18-49 år	0,0060
Flyktningar utan integreringstilskot	0,0078
Opphopingsindeks	0,0088
Aleinebuande 30-66 år	0,0180
Barn 0–15 år med einsleg forsørgjar	0,0168
Låginntektskriteriet	0,0105
Barn 1 år utan kontantstøtte	0,0163
Innbyggjarar med høgare utdanning	0,0179
Sum	1,0000

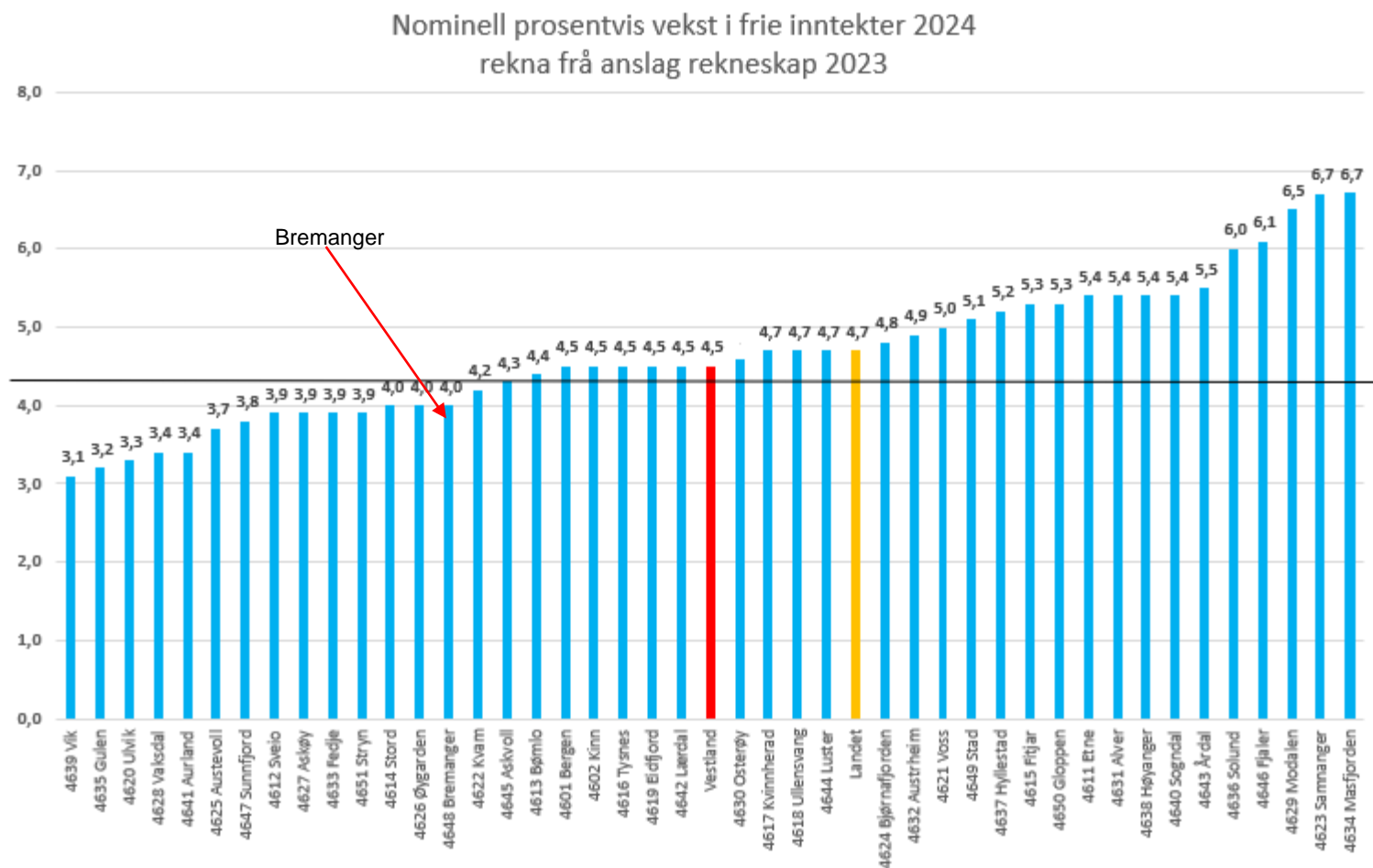
Utfordringane våre (2)

	Hovedalternativet (MMMM)												
	2023	2024	2025	2026	2027	Endring %	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Endring %
0 år	25	25	25	25	25	0 %	25	26	26	26	26	26	4 %
1-5 år	155	161	153	147	138	-11 %	135	136	135	135	137	137	-12 %
6-12 år	247	222	229	229	228	-8 %	228	230	225	229	223	216	-13 %
13-15 år	120	128	121	126	110	-8 %	112	103	101	92	98	103	-14 %
16-19 år	187	181	164	157	169	-10 %	158	154	157	142	139	135	-28 %
20-44 år	829	827	829	811	801	-3 %	797	793	798	803	792	787	-5 %
45-66 år	1066	1048	1038	1023	1015	-5 %	997	978	962	944	938	917	-14 %
67-79 år	549	556	540	543	549	0 %	551	556	541	561	548	559	2 %
80-89 år	228	229	243	254	246	8 %	262	263	279	276	292	297	30 %
90 år eller eldre	76	69	68	64	73	-4 %	69	76	74	74	74	76	0 %
	3482	3446	3410	3379	3354	-4 %	3334	3315	3298	3282	3267	3253	-7 %

Utvikling i demografiutgifter

	2023	2024	2025	2026	2027	Totalt
0 - åringer	-808 110	628 530	0	0	0	-179 580
Barnehage (1-5 år)	227 118	2 718 356	-1 876 792	-1 531 716	-2 297 574	-2 760 608
Grunnskole (6-15 år)	-2 535 190	-3 259 530	0	905 425	-3 078 445	-7 967 740
Videregående (16-19 år)	-261 420	-213 244	-462 616	-166 708	307 956	-796 032
Voksne (20-66 år)	292 320	-1 036 124	-145 000	-763 162	-415 082	-2 067 048
Eldre (67-79 år)	-63 718	700 898	-1 019 488	191 154	382 308	191 154
Eldre (80-89 år)	-1 066 245	1 066 245	2 985 486	2 345 739	-1 705 992	3 625 233
Eldre (90 år og eldre)	-3 830 508	-425 612	-425 612	-1 702 448	3 830 508	-2 553 672
Total	-8 045 753	179 519	-944 022	-721 716	-2 976 321	-12 508 293

Statsbudsjettet 2024 - kommuneopplegget

Samla prisvekst (deflator): 4,3 %
(løn: 4,9 %, pris: 3,4 %)

Befolkningsutviklinga gjer at vi
kjem dårlegare ut.
(Vi skal m.a.o. mindre behov
enn i 2023 enn i 2022.)

Utgiftsbehovet er rekna å ligge
27 % høgare enn i ein
gjennomsnittskommune.

«Veksten» i dei frie inntektene skal m.a. dekke

- Løns- og prisauke (deflator) – 4,3%
- Auka demografikostnader
- Auka pensjonskostnader
- Satsing på arbeidet med psykisk helse og rus
- Satsing på helsestasjon og skulehelseteneste
- Auka kostnader som følgje av barnevernsreforma
- Ny makspris i barnehagar

Frie inntekter Prognoser

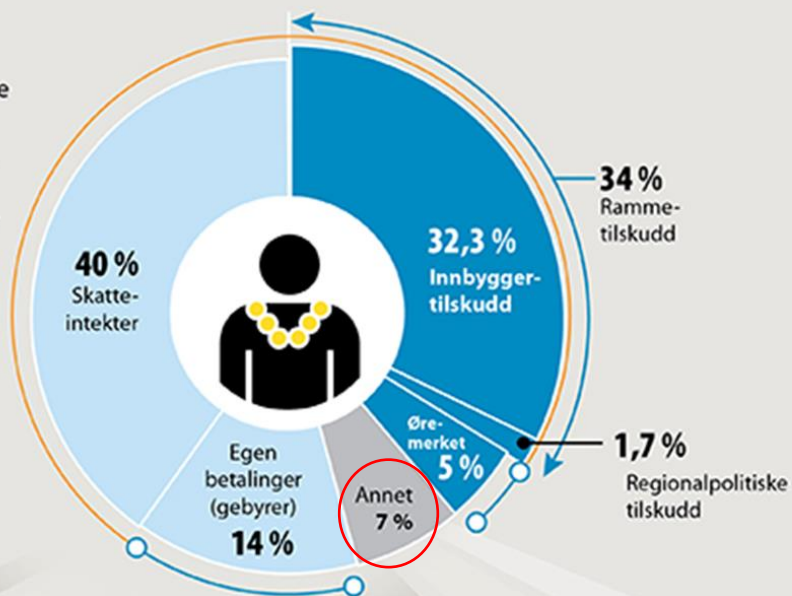
Tekst	Kroner (1000) 2024	2025	2026	2027
Innbyggjartilskot før omfordeling	102 323			
Utgiftsutjamning (behovsindeks + 27 %)	62 900			
Korreksjonsordninga for elevar i statlege og private skular	2 782			
Tilskot med særskild fordeling:				
Helsestasjon – skulehelseteneste	607			
Kompensasjon barnevern - ansvarsovertaking	800			
Grunnskuletilbod (541*5)	2 705			
Red. maks pris barnehage	321			
INGAR (likt trekk pr. innbyggjar)	-250			
Distriktstilskot Sør-Noreg (svak samfunnsmessig utvikling)	5 870			
Sum rammetilskot	175 267	176 600	176 600	176 600
Skatteinntekter (anslag basert på 2022)	127 800	127 800	127 800	127 800
SUM frie inntekter	307 601	308 400	308 400	308 400

Slik får kommunene inntektene sine

FRIE INNTEKTER er midler kommunene fritt kan disponere uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

RAMMETILSKUDET er penger som fordeles fra staten til kommunene.

- Fra innbyggerene
- Fra staten
- Frie inntekter
- Bundet

Anna (2024)

18 %

E-skatt

53,5 mill

Vasskraft

28 mill

Vindkraft

12 mill

Privat/fritid

6 mill

Næring

7,5 mill

Prod. avgift vind

12 mill

Havbruksfond

12 mill

Utbytte

1 mill

Konsesjonskraft

15 mill

SUM annet

93,5 mill

Krav til oss, jf. kommunelova

§ 14-1. Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

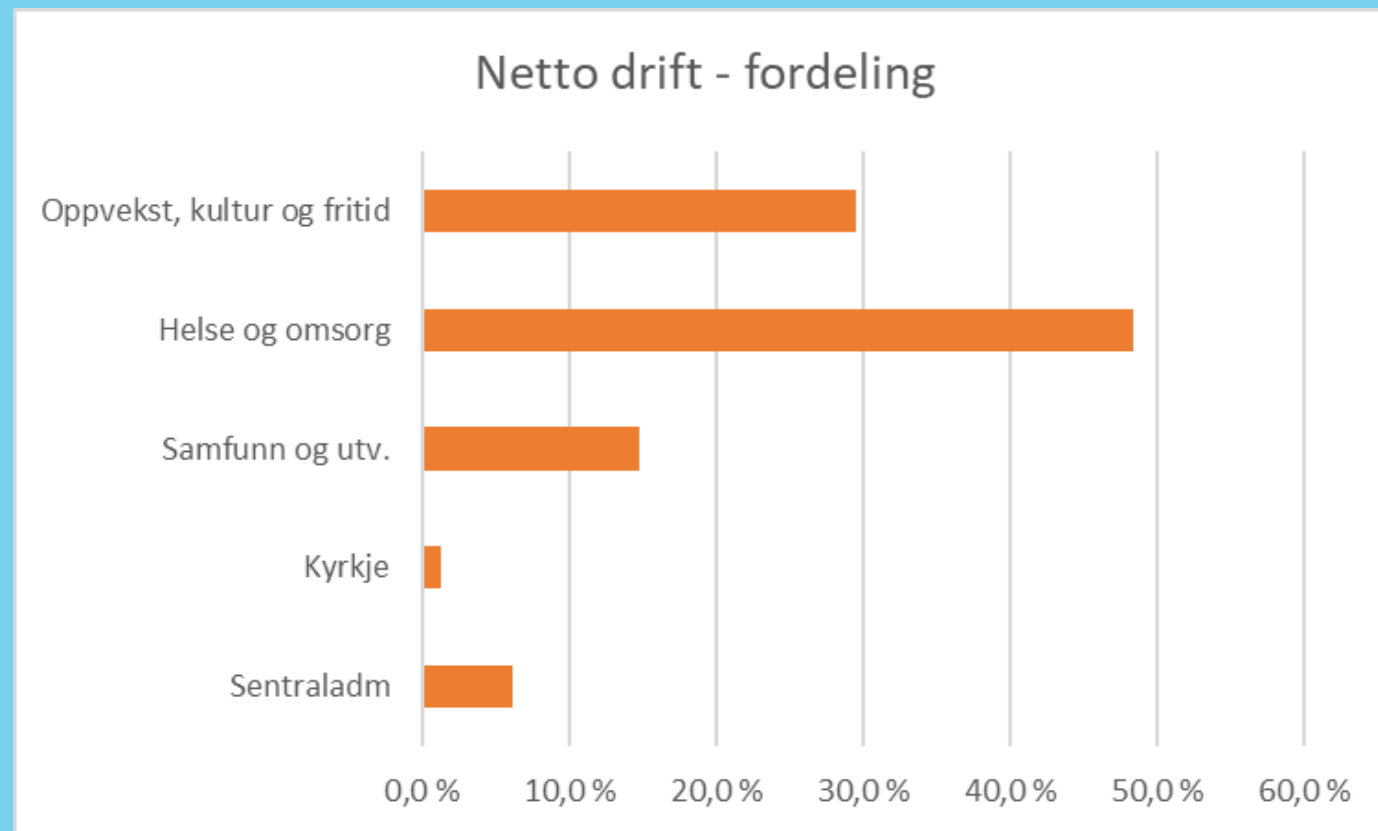
Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

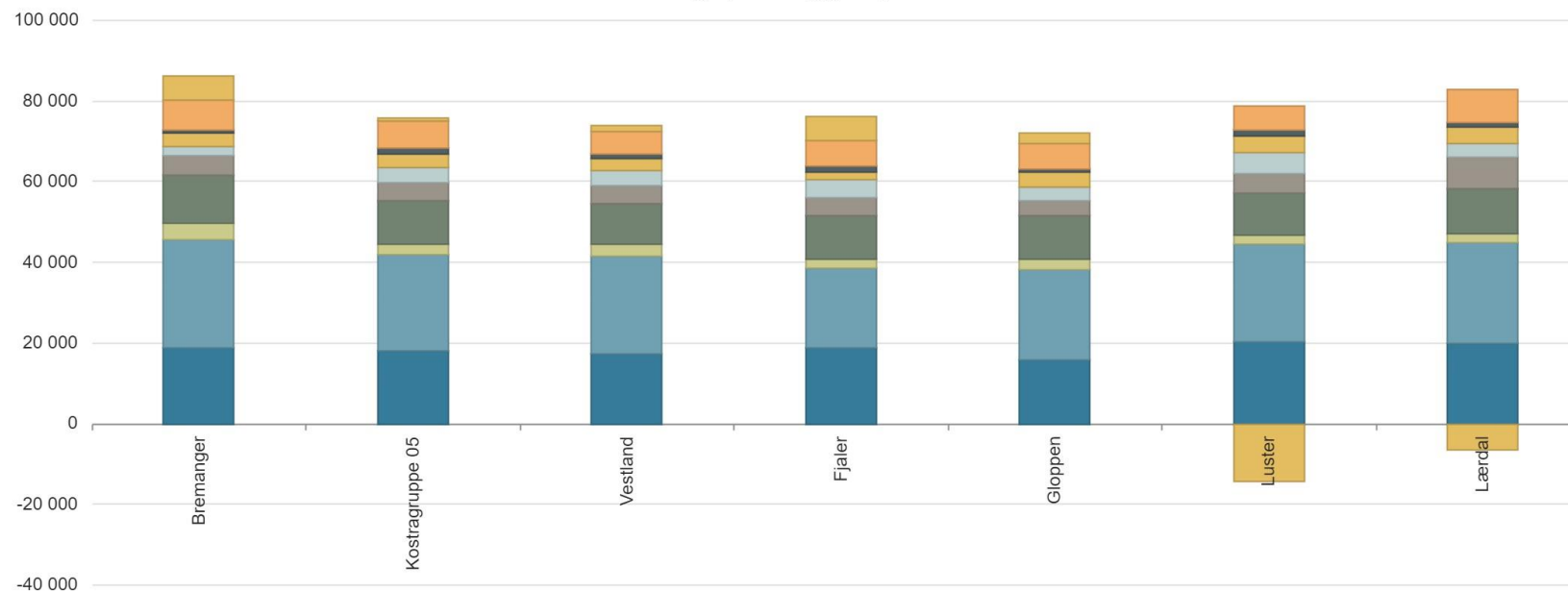
Finansielle måltal:

Måltal	Prosent av brutto driftsinntekt	Kroner 2023 (ca.)
Netto driftsresultat	> 1,75 %	> 9 mill
Netto lånegjeld	< 75 %	< 410 mill
Arbeidskapital	> 15 %	> 80 mill
Disposisjonsfond	> 5 %	> 27 mill

Utgiftene våre

Netto driftsutgift per innbyggjar og tenesteområde

	Bremanger	Kostragruppe 05	Vestland	Fjaler	Gloppen	Luster	Lærdal
■ Grunnskole	18 741	18 229	17 183	18 956	15 946	20 478	19 876
■ Pleie og omsorg	26 855	23 532	24 525	19 527	22 413	23 891	25 067
■ Barnevern	4 199	2 883	2 829	2 231	2 284	2 259	2 101
■ Barnehage	11 862	10 598	10 005	10 924	10 855	10 635	11 398
■ Kommunehelse	4 750	4 647	4 356	4 503	3 923	4 690	7 794
■ Sosiale tjenester	2 136	3 729	3 975	4 423	3 146	5 094	3 418
■ Kultur og idrett	3 654	3 364	2 911	1 945	3 988	4 239	3 974
■ Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	742	1 256	1 151	1 249	457	1 370	938
■ Adm, styring og fellesutgifter	7 259	6 833	5 535	6 293	6 359	6 257	8 170
▶ ■ Andre område	6 010	850	1 528	6 076	2 631	-14 444	-6 517
Totalt	86 207	75 920	73 998	76 127	72 003	64 470	76 218

Budsjettprosess 2024

- Kommunedirektøren sitt framlegg til FSK 09.11
- FSK sitt framlegg vert lagt ut til off. ettersyn 10.11
- FSK sitt endelege framlegg 28.11
- KST 14.12

